

POSTANOWIENIE

Dnia 9 marca 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Puskarski

w sprawie **M.K.**

z wniosku obrońcy o zbadanie spełnienia wymogów niezawisłości i bezstronności przez SSN A.B.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 9 marca 2026 r.

żądania Sędziego Sądu Najwyższego G.Ż.

o wyłączenie go od udziału w sprawie III KB 22/24

na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. i art. 42 § 1 k.p.k.

postanowił:

wyłączyć sędziego Sądu Najwyższego G.Ż. od udziału w sprawie o sygn. akt III KB 22/24.

UZASADNIENIE

Obrońca skazanego, który wniósł kasację w sprawie III KK 54/22, podstawie art. 29 § 5 ustawy o Sądzie Najwyższym złożył wniosek o zbadanie spełnienia wymogów niezawisłości i bezstronności przez sędziego Sądu Najwyższego A.B. W Sądzie Najwyższym sprawę zarejestrowano pod sygn. III KB 22/24 i w wyniku losowania wyłoniono następujący skład orzekający: SSN J.K. (przewodniczący), SSN G.Ż., SSN K.W., SSN M.K. i SSN A.R..

Sędzia Sądu Najwyższego G.Ż. złożył pismo, którym, powołując się na art. 47 akapit drugi Karty praw podstawowych Unii Europejskiej w zw. z art. 6 Konwencji o

ochronie praw człowieka i podstawowych wolności w zw. z art. 4 ust. 3 i art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE w zw. z art. 9, art. 91 ust. 2 i 3 Konstytucji RP, oświadczył, że cyt. „Na przeszkodzie rozpoznania sprawy stoi m.in. wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (Wielka Izba) z 21 grudnia 2023 r., C-718/21, w którym stwierdzono istnienie poważnej przeszkody procesowej do dalszego wykonywania obowiązku lojalnej współpracy i prowadzenia dialogu sądowego Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych z Trybunałem Sprawiedliwości Unii Europejskiej. W ocenie Trybunału rozpatrywane łącznie wszystkie elementy zarówno systemowe, jak i dotyczące konkretnych okoliczności faktycznych, niektóre składy orzekające nie mają statusu niezawisłego i bezstronnego sądu ustanowionego uprzednio na mocy ustawy w rozumieniu art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE w związku z art. 47 akapit drugi Karty praw podstawowych Unii Europejskiej. Podobne wnioski co do zapewnienia realizacji prawa do niezależnego i bezstronnego sądu powołanego mocą ustawy, można wyprowadzić z wyroku Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 23 listopada 2023 r. (Wielka Izba) Wałęsa przeciwko Polsce (sprawa 50849/21)”. W konkluzji sędzieja G.Ż. poinformował, że nie może uczestniczyć w rozpoznaniu sprawy III KB 22/24. Wspomniane pismo zostało potraktowane jako żądanie (wniosek) sędziego G.Ż. o wyłączenie go od udziału w sprawie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

W pierwszej kolejności należało rozważyć czy pismo sędziego Sądu Najwyższego G.Ż. istotnie zawiera wniosek o wyłączenie go od udziału w sprawie z wniosku o zbadanie spełnienia wymogów niezawisłości i bezstronności przez sędziego Sądu Najwyższego A.B. Jest bowiem faktem, że w sposób klarowny, z powołaniem odpowiedniego przepisu, wniosek taki nie został sformułowany, natomiast sędzia zakomunikował, iż nie widzi możliwości uczestniczenia w rozpoznaniu tej sprawy, bowiem istnieje przeszkoda do jej rozpoznania w postaci wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 21 grudnia 2023 r., wspartego wyrokiem Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 23 listopada 2023 r. Pogląd ten nie został uzasadniony, w szczególności nie wytłumaczono, z odwołaniem się do realiów sprawy III KB 22/24, dlaczego wymienione judykaty stwarzają przeszkodę do rozpoznania tej sprawy, co było tym bardziej wskazane,

że powołany wyrok TSUE zasadniczo odnosił się do Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego, w której wspomniana sprawa nie jest zarejestrowana. Niemniej jednak ogląd pisma sędziego G.Ż. czyniony przez pryzmat art. 118 § 1 k.p.k. oraz znane z urzędu realia sprawy, odnoszące się do wyłonionego składu orzekającego Sądu Najwyższego, powiązane z treścią powołanych przez sędziego orzeczeń trybunałów europejskich, pozwalają przyjąć, że wspomniane pismo rzeczywiście zawiera wniosek o wyłączenie jego autora od udziału w sprawie III KB 22/24 (zbyt daleko idące byłoby wnioskowanie, że zawiera wniosek o wyłączenie wszystkich sędziów wyznaczonych do jej rozpoznania), zwłaszcza, że wola sędziego o nieorzekaniu w sprawie została jednoznacznie przez niego zakomunikowana. Dla podjęcia decyzji w tym przedmiocie kluczowa jest okoliczność, że Pan G.Ż. do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych został powołany przez Prezydenta RP na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa sformułowany uchwałą nr 331/2018 z dnia 28 sierpnia 2018 r. (uchwała ta rekomendowała powołanie do orzekania we wspomnianej Izbie Sądu Najwyższego również szereg innych osób, w tym innych niż sędzia G.Ż. obecnych sędziów Sądu Najwyższego wylosowanych do orzekania w sprawie III KB 22/24), tj. na wniosek organu ukształtowanego na mocy ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 3), który nie jest organem tożsamym z organem konstytucyjnym, którego skład i sposób wyłaniania reguluje Konstytucja RP, w szczególności w art. 187 ust. 1 (zob. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22 i szereg innych judykatów SN). Udział tak ukształtowanej, tj. całkowicie upolitycznionej Krajowej Rady Sądownictwa w procesie powoływania sędziów, jest główną przyczyną narastających problemów w polskim wymiarze sprawiedliwości, w tym zasadniczego, wynikającego z nasuwających się zastrzeżeń odnośnie do prawidłowości obsady orzekających sądów. Znalazły one wyraz w uchwale składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20, wspomnianej uchwale I KZP 2/22 i w wielu innych judykatach Sądu Najwyższego. Jest też powszechnie znana aktywność stron niejednokrotnie wykorzystujących – jak w przedmiotowej

sprawie III KB 22/24 – instrumenty procesowe, by doprowadzić do wyłonienia takiego składu sądu orzekającego, który nie budziłby zastrzeżeń, co ma zasadnicze znaczenie z punktu widzenia stabilności wydanego w sprawie orzeczenia i trwałości ukształtowanego nim stanu prawnego. Sędzia G.Ż. uznał za słuszne odwołać się tylko do orzecznictwa trybunałów europejskich, wszakże i ono wystarczy, by jego wniosek o wyłączenie uwzględnić. Zawarte w piśmie sędziego sformułowanie, iż w świetle wyroku TSUE z 21 grudnia 2023 r., C-718/21, „niektóre składy orzekające nie mają statusu niezawisłego i bezstronnego sądu ustanowionego uprzednio na mocy ustawy w rozumieniu art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE w związku z art. 47 akapit drugi Karty praw podstawowych Unii Europejskiej”, wpada interpretować jako zawołane przyznanie sędziego G.Ż., że wspomnianego statusu nie będzie miał sąd, w składzie którego on by zasiadał (jak też zasiadaliby inni sędziowie powołani w takiej samej co on procedurze). Odwołanie się przez sędziego do wyroku TSUE z 21 grudnia 2023 r. jest o tyle nieprzypadkowe, że w jego uzasadnieniu poddano analizie okoliczności powołania sędziów Sądu Najwyższego do orzekania w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w oparciu o wspomnianą uchwałę KRS nr 331/2018 i przypomniano z aprobatą stanowisko Europejskiego Trybunału Praw Człowieka wyrażone w sprawie Dolińska-Ficek i Ozimek przeciwko Polsce (wyrok z 8 listopada 2021 r.), że powołanie to nastąpiło z naruszeniem konstytucyjnych zasad funkcjonowania KRS, w tym zasady podziału władzy oraz zasady niezależności sądownictwa, w związku z czym sędziów tych nie można uznać za niezawisłych i bezstronnych. Zaznaczono, że powołanie tych sędziów przez Prezydenta RP nastąpiło pomimo, iż postanowieniem Naczelnego Sądu Administracyjnego (NSA) z dnia 27 września 2018 r. wstrzymano wykonanie uchwały KRS nr 331/2018, co wskazywało na całkowite lekceważenie przez władzę wykonawczą autorytetu, niezależności i roli sądownictwa, w związku z czym stanowiło rażące naruszenie art. 6 ust. 1 EKPC i były rażąco niezgodne z zasadą państwa prawnego. Przypomniano również, że wyrokiem z dnia 21 września 2021 r. NSA uchylił uchwałę KRS nr 331/2018. Wywód przeprowadzony przez TSUE w wyroku z 21 grudnia 2023 r., C-718/21, wskazuje, że z uwagi na okoliczności powołania sędziów do Sądu Najwyższego - Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w oparciu o uchwałę KRS nr 331/2018, sąd w skład którego wchodzi

ci sędziowie, czy choćby jeden z nich, nie ma statusu niezawisłego i bezstronnego sądu ustanowionego uprzednio na mocy ustawy w rozumieniu art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE w związku z art. 47 akapit drugi Karty praw podstawowych UE. Analogiczne stanowisko zajął ETPC w powołanym przez sędziego G.Ż. wyroku z 23 listopada 2023 r. wydanym w sprawie Wałęsa przeciwko Polsce. Zatem jeżeli powodem złożenia przez sędziego G.Ż. wniosku o wyłączenie go od udziału w sprawie III KB 22/24, jest zasadne przeświadczenie o konieczności respektowania orzeczeń wymienionych organów oraz dążenie do nietworzenia sądu, którego niezawisłość i bezstronność byłaby kwestionowana, to wniosek zasługiwał na uwzględnienie. Przy braku podobnej inicjatywy innych członków składu orzekającego, którzy do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego zostali powołani przez Prezydenta RP w takiej samej procedurze jak sędzia G.Ż., decyzja ta nie prowadzi to do wyłonienia składu orzekającego, który nie nasuwałby zastrzeżeń. Nie sposób jednak nie zauważyć, że w sytuacji, gdy wniosek o zbadanie spełnienia wymogów niezawisłości i bezstronności przez sędziego Sądu Najwyższego A.B., pierwotnie powołanego do orzekania w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego, zasadniczo jest oparty na argumentach nawiązujących do okoliczności powołania tego sędziego, to zasiadanie w składzie orzekającym w sprawie III KB 22/24 sędziów nominowanych do Sądu Najwyższego w takiej samej procedurze co sędzia A.B., w tym w oparciu o tę samą uchwałę KRS nr 331/2028, narusza regułę *nemo iudex in causa sua*.

Mając powyższe na uwadze, orzeczono jak na wstępie.

[WB]

[a.ł.]